

**Algemene Voorwaarden voor het leggen, hebben en
onderhouden van kabels en leidingen in
de gemeente Westland en Midden-Delfland
(AVKL)**

INHOUD

<u>HOOFDSTUK I</u>	<u>ALGEMENE BEPALINGEN</u>	4
Artikel 1	Begripsbepalingen	4
Artikel 2	Reikwijdte	4
Artikel 3	Van toepassing verklaring	4
Artikel 4	Nadere regeling	5
Artikel 5	Kwaliteitseisen	5
<u>HOOFDSTUK II</u>	<u>ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN</u>	6
Artikel 6a	Algemene werkafspraken (Westland)	6
Artikel 6b	Algemene werkafspraken (Midden-Delfland)	6
Artikel 6c	Algemene werkafspraken (Midden-Delfland)	6
Artikel 7	Noodmaatregelen	7
Artikel 8	Uitvoering door het nutsbedrijf	7
Artikel 9	Uitvoering door de gemeente	7
Artikel 10	Geschillen	8
<u>HOOFDSTUK III</u>	<u>TECHNISCHE BEPALINGEN</u>	9
Artikel 11	Leidingen in overige wegen en waterwegen	9
Artikel 12	Plaatsbepaling	9
Artikel 13	Kruisingen	9
Artikel 14a	Procedure registratie en melding werkzaamheden (Westland)	10
Artikel 14b	Procedure registratie en melding werkzaamheden (Midden-Delfland)	10
Artikel 14c	Procedure registratie en melding werkzaamheden (beiden)	10
Artikel 15	Bouwstoffen	10
Artikel 16	Maatregelen voor werkzaamheden in de nabijheid van te handhaven Beplantingen	11
Artikel 17	Uitvoering verkeersmaatregelen	11
Artikel 18	Grondwerk	12
Artikel 19	Verharding	13
Artikel 20	Ongebonden fundering	13
Artikel 21	Maatregelen voor werkzaamheden in groenvoorzieningen	13
Artikel 22	Beschikbaarheid tracé	14
Artikel 23	Verwijderen leidingen	14
Artikel 24	Bodemverontreiniging	14
<u>HOOFDSTUK IV</u>	<u>GRONDSLAGEN VAN DE TARIEVEN VOOR HET HERSTEL VAN SCHADE AAN ELEMENTENVERHARDING</u>	15
Artikel 25	Algemeen	15
Artikel 26	Uitvoeringskosten	15
Artikel 27	Onderhoudskosten	16
Artikel 28	Degeneratiekosten	17
Artikel 29	Beheerkosten	17
<u>BIJLAGE A</u>	<u>TOELICHTING ALGEMENE BEPALINGEN</u>	19
Artikel 2	Reikwijdte	19
<u>BIJLAGE B</u>	<u>TOELICHTING TECHNISCHE BEPALINGEN</u>	20
Artikel 12	Plaatsbepaling	20
Artikel 14	Procedure registratie en melding werkzaamheden	20
Artikel 16	Maatregelen voor werkzaamheden in de nabijheid van te handhaven beplanting	20
Artikel 18	Grondwerk	20
Artikel 19	Grondverbetering	21
Artikel 21	Maatregelen voor werkzaamheden in groenvoorziening	21

<u>BIJLAGE C</u>	<u>TOELICHTING GRONDSLAGEN VAN DE TARIEVEN VOOR HET HERSTEL VAN SCHADE AAN ELEMENTENVERHARDING</u>	22
Artikel 24	Algemeen	22
Artikel 25	Uitvoeringskosten	22
Artikel 26	Onderhoudskosten	25
Artikel 27	Degeneratiekosten	25
Artikel 28	Beheerkosten	25
<u>BIJLAGE D</u>	<u>TOELICHTING REKENVOORBEELDEN</u>	26
<u>BIJLAGE E</u>	<u>VERGOEDING VOOR HERSTEL, ONDERHOUD, DEGENERATIE EN BEHEER VOOR HET JAAR 2006</u>	27
<u>BIJLAGE F</u>	<u>PROFIELEN WESTLAND EN MIDDEN-DELFLAND</u>	28
<u>BIJLAGE G</u>	<u>ADRESSEN, E-MAILADRESSEN EN TELEFOONNUMMERS VOOR MELDING WERKZAAMHEDEN</u>	30

HOOFDSTUK I - ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

- Gemeente : het College van Burgemeester en Wethouders.
- Nutsbedrijf : het bedrijf dat zich in het kader van de openbare voorzieningen bezighoudt met de levering van gas, elektriciteit, water en/of warmte, televisie-, radio- en datasignaal, te weten de gemeenschappelijke regeling CAIW, Westland Energie Infrastructuur B.V. en Evides N.V.
Het bedrijf dat zorgdraagt voor onderhoud en beheer van het leidingnet ten behoeve van de levering van CO₂ aan de glastuinbouw, OCAP CO₂ V.O.F.
- Leidingen : kabels en buizen met toebehoren.
- Leggen van leidingen : hieronder tevens te verstaan: het omleggen, vernieuwen, herstellen en verwijderen van leidingen.
- Openbare wegen : voor het publiek toegankelijke wegen en wateren inclusief fietspaden, voetpaden, trottoirs, bermen, plantsoenen en parken die in beheer zijn bij de gemeente.

Artikel 2 Reikwijdte

1. Het nutsbedrijf heeft het recht tot het in overleg met de gemeente leggen, hebben en onderhouden van de naar haar oordeel nodige leidingen en bijbehorende werken in het gebied van de gemeente.
2. In geval van uitbreiding van woningbouw/bedrijventerreinen binnen en/of direct aangrenzend de bebouwde kom van de gemeente, zullen de ten behoeve van deze woningbouw/bedrijventerreinen noodzakelijke hoofdleidingen door en op kosten van het nutsbedrijf worden aangelegd.
3. Deze voorwaarden hebben betrekking op het verrichten van werkzaamheden ten behoeve van het leggen van leidingen door nutsbedrijven in openbare wegen.
4. Wanneer ten gevolge van de aanleg of wijziging van straten of wegen of enig ander werk uit te voeren in opdracht van de gemeente, naar oordeel van het nutsbedrijf wijzigingen van leidingen noodzakelijk zijn, zal het nutsbedrijf hiertoe overgaan. In dit geval is hoofdstuk IV van deze voorwaarden niet van toepassing en komen de omlegkosten, vast te stellen naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid en rekeninghoudend met de restwaarde van de te vervangen leidingen, voor rekening van de gemeente.
5. Wanneer ten gevolge van uitbreiding van woningbouw/bedrijventerreinen binnen en/of direct grenzend aan de bebouwde kom van de gemeente aan te leggen leidingen gerealiseerd worden onder noodstraatwerk is hoofdstuk IV niet van toepassing en worden nadere afspraken tussen partijen gemaakt.
6. Hoofdstuk IV van deze voorwaarden is niet van toepassing op renovatiewerkzaamheden wanneer het tracé van een te renoveren leiding overeenkomt met het tracé van een te vernieuwen riolering. In alle andere gevallen blijft de AVKL integraal van toepassing.

Artikel 3 Van toepassingverklaring

1. Deze voorwaarden en de bijbehorende bijlagen (A tot en met G) zullen tussen de gemeente en het nutsbedrijf van kracht zijn indien zij schriftelijk bij overeenkomst van toepassing zijn verklaard. In het hiervoor bedoelde geval zullen deze voorwaarden integraal van toepassing zijn, tenzij afwijkingen van één of meer van deze voorwaarden schriftelijk zijn overeengekomen.
2. Voor zover de gemeenschappelijke regeling CAIW strijdig is met deze AVKL, zal de gemeenschappelijke regeling prevaleren.

3. Voor zover de infrastructuurovereenkomst met Evides N.V. strijdig is met deze AVKL zal de infrastructuurovereenkomst prevaleren.

Artikel 4 **Nadere regeling**

1. Met betrekking tot zaken waarin deze regeling niet voorziet, zullen de gemeente en het nutsbedrijf samen een nadere regeling treffen.

Artikel 5 **Kwaliteitseisen**

1. Ontwerpen, bouwstoffen en uitvoeringsmethoden zullen voldoen aan de geldende c.q. gebruikelijke eisen, zoals die onder meer blijken uit de meest recente Standaard RAW bepalingen, Normbladen en KOMO-publicaties.

Two handwritten signatures in black ink, one larger and more stylized, the other smaller and more compact.

HOOFDSTUK II – ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN

Artikel 6a Algemene werkafspraken (Westland)

1. Het nutsbedrijf richt zich via de website tot de gemeente met het verzoek tot het leggen van leidingen in openbare wegen.
2. Voor de werkzaamheden van meer dan 20 strekkende meter worden afspraken gemaakt betreffende de gegevens die de gemeente van het nutsbedrijf nodig heeft en op welk tijdstip.
3. Voor werkzaamheden van minder dan 20 strekkende meter, zoals die ten behoeve van huisaansluitingen, kan in afwijking van het bepaalde in het tweede lid met eenvoudige, globale afspraken worden volstaan. In die gevallen kan het nutsbedrijf zich beperken tot een melding vooraf, dringende omstandigheden uitgezonderd.

Artikel 6b Algemene werkafspraken (Midden-Delfland)

1. Het nutsbedrijf richt zich schriftelijk of in het geval van kleine en eenvoudige werkzaamheden per e-mail, tot de gemeente met het verzoek tot het leggen van leidingen in openbare wegen.
2. Een schriftelijke melding dient vergezeld te zijn met een situatietekening in drievoud, en een tekstuele toelichting. Meldingen die per e-mail worden gedaan dienen vergezeld te zijn met een (pdf-file) en een korte toelichting van de werkzaamheden.

Artikel 6c Algemene werkafspraken (beide gemeenten)

1. De gemeente kan, in bijzondere gevallen die zulks rechtvaardigen, nadere eisen stellen.
2. Ten aanzien van de uitvoering van de werkzaamheden zoals bedoeld in artikel 6a en 6b, worden zo nodig per geval concrete afspraken gemaakt die prevaleren boven de AVKL dan wel andere overeenkomsten.
3. Alle afspraken die krachtens dit artikel worden gemaakt, worden schriftelijk door de gemeente aan het nutsbedrijf ter bevestiging toegezonden.
4. Indien er leidingen voortijdig opgeheven dienen te worden zal de restwaarde van deze leidingen door de veroorzaker worden vergoed. De hoogte van de bedoelde vergoeding dient per project te worden bepaald.

Artikel 7 Noodmaatregelen

1. In geval naar het oordeel van het nutsbedrijf dreigend gevaar voor de omgeving door of vanwege een voorziening van het nutsbedrijf dan wel het stagneren van een dergelijke voorziening, het onverwijld uitvoeren van werkzaamheden aan leidingen in openbare wegen vergt, en overleg met de gemeente daaromtrent niet kan worden afgewacht, is het nutsbedrijf gerechtigd om tot zulke werkzaamheden over te gaan, evenwel onder de verplichting daarvan onverwijld bij de gemeente melding te maken.

Artikel 8 Uitvoering door het nutsbedrijf

1. Indien en voor zover de werkzaamheden door of in opdracht van het nutsbedrijf worden verricht, is dit bedrijf verantwoordelijk voor de goede uitvoering daarvan, een en ander overeenkomstig het bepaalde in of krachtens deze voorwaarden.
2. Het nutsbedrijf zal de redelijkerwijs mogelijke maatregelen nemen om te voorkomen dat de gemeente dan wel derden ten gevolge van de uitvoering van de werkzaamheden schade lijden.

3. Het nutsbedrijf is, met inachtneming van het overigens in of krachtens deze voorwaarden bepaalde, aansprakelijk voor schade tengevolge van de uitvoering van de hier bedoelde werkzaamheden toegebracht aan eigendommen van de gemeente, tenzij noch zijzelf noch degenen die in haar opdracht die werkzaamheden uitvoeren schuld hebben aan die schade en die schade niet voor risico komt van het nutsbedrijf of van degenen die in haar opdracht werkzaamheden uitvoeren.
4. Ter zake van de uitvoering van de werkzaamheden zal het nutsbedrijf aan de gemeente de vergoedingen verschuldigd zijn die in hoofdstuk IV worden vermeld.
5. Het nutsbedrijf zal de fysieke verkeersmaatregelen nemen die noodzakelijk zijn bij de uitvoering van de betreffende werkzaamheden overeenkomstig de gemaakte afspraken in artikel 6.
6. De gemeente is gerechtigd om op de uitvoering van de werkzaamheden toe te zien en, na overleg met het nutsbedrijf, aanwijzingen te geven welke door het nutsbedrijf opgevolgd dienen te worden.
7. Indien wegbestratingen, straatbermen, gronddekking en dergelijke niet zijn uitgevoerd overeenkomstig het bepaalde in of krachtens deze voorwaarden, heeft de gemeente het recht te verlangen dat zij alsnog conform deze voorwaarden en binnen een redelijke termijn worden uitgevoerd.

Artikel 9 Uitvoering door de gemeente

1. Indien en voor zover de werkzaamheden door of in opdracht van de gemeente worden uitgevoerd, is de gemeente verantwoordelijk voor de goede uitvoering daarvan, een en ander overeenkomstig het bepaalde in of krachtens deze voorwaarden.
2. De gemeente zal de redelijkerwijs mogelijke maatregelen nemen om te voorkomen dat het nutsbedrijf dan wel derden ten gevolge van de uitvoering van de werkzaamheden schade lijden.
3. De gemeente is met inachtneming van het overigens in of krachtens deze voorwaarden bepaalde aansprakelijk voor schade ten gevolge van de uitvoering van de hier bedoelde werkzaamheden toegebracht aan eigendommen van het nutsbedrijf, tenzij noch zijzelf, noch degenen die in haar opdracht die werkzaamheden uitvoeren schuld hebben aan die schade en die schade niet voor risico komt van de gemeente of van degenen die in haar opdracht werkzaamheden uitvoeren.
4. Het nutsbedrijf is gerechtigd om op de uitvoering van de werkzaamheden toe te zien en aanwijzingen te geven.
5. Indien wegbestratingen, straatbermen, gronddekking en dergelijke niet zijn of worden uitgevoerd overeenkomstig het bepaalde in of krachtens deze voorwaarden heeft het nutsbedrijf, voor zover zulks in haar belang is, het recht te verlangen dat zij alsnog conform deze voorwaarden worden uitgevoerd.

Artikel 10 Geschillen

1. Alle geschillen die mochten ontstaan naar aanleiding van deze voorwaarden of overeenkomsten die daarvan het gevolg zijn, zullen worden beslecht door arbitrage overeenkomstig het Reglement van het Nederlands Arbitrage Instituut.

HOOFDSTUK III – TECHNISCHE BEPALINGEN

Artikel 11 Leidingen in overige wegen en waterwegen

1. De bepalingen van hoofdstuk III zijn gericht op het uitvoeren van graafwerkzaamheden ten behoeve van het leggen van leidingen onder elementverhardingen in openbare wegen. Voor het leggen en in stand houden van leidingen onder andersoortige verhardingsconstructies of door of over water of in kunstwerken worden door het nutsbedrijf en de gemeente zonodig afzonderlijke overeenkomsten aangegaan. Deze overeenkomsten hebben hun eigen specifieke karakter.

Artikel 12 Plaatsbepaling

1. In overleg met het nutsbedrijf reserveert de gemeente voor nieuw te leggen leidingen aparte leidingstroken en geeft daarin voor ieder nutsbedrijf in principe de ligging van de leidingen aan. De leidingstroken dienen in principe vrij te zijn van gesloten verhardingen en te handhaven beplanting. Hiervoor worden de standaardprofielen voor de gemeenten Westland en Midden-Delfland gebruikt (bijlage F).
2. Te allen tijde moet gestreefd worden het standaard profiel van de betreffende gemeente toe te passen. Voor de afstand van nieuwe leidingen tot bestaande objecten en van bestaande leidingen tot nieuwe objecten gelden onder andere de volgende minimale streefmaten in meters, voor zover deze niet in strijd zijn met de betreffende normen:

	<u>gevels</u>	<u>bomen</u>	<u>struiken</u>
- distributie gasleidingen (*)	1,00	1,00	1,00
- distributie waterleidingen	1,00	1,00	1,00
- laagspanningskabels	0,50	1,00	0,50
- communicatiekabels	0,50	1,00	0,50

De afstanden worden in overleg vastgesteld.

(*) De hier genoemde afstanden gelden uitsluitend voor lagedrukgasleidingen. Ingeval van hogedrukgasleidingen gelden andere waarden waarvoor hier wordt verwezen naar de desbetreffende geldende normen.

3. In bermen langs rijbanen is de afstand tot de zijkant van de verharding tenminste gelijk aan de diepteligging, tenzij anders wordt overeengekomen.
4. De gemeente streeft voor te handhaven beplanting aparte plantvakken na, waarbinnen geen leidingstroken voorkomen.
5. Het nutsbedrijf wijkt niet af van de overeengekomen plaats, tenzij met voorafgaande toestemming van de gemeente.

Artikel 13 Kruisingen

1. Bij kruising van wegen of andere daarvoor in aanmerking komende plaatsen, kan de gemeente in overleg met het nutsbedrijf het aanbrengen van mantelbuizen en het maken van doorpersingen of boringen verlangen. Deze mantelbuizen moeten een zodanige lengte hebben dat ze aan weerszijden van de weg één meter buiten de verharding steken waarbij wordt gestreefd naar 0,5 meter buiten de verharding binnen de bebouwde kom en 1 meter buiten de verharding buiten de bebouwde kom.
2. Kruisingen met wegen, voorzien van een gefundeerde of gesloten verharding dienen in principe te worden uitgevoerd middels het maken van doorpersingen of boringen.

Artikel 14a Procedure melding en registratie werkzaamheden (Westland)

1. Het nutsbedrijf meldt voor kleine werken (minder dan 20 meter) telefonisch ten minste drie werkdagen voor aanvang van het werk aan de gemeente de datum van aanvang en de tijdsduur van de werkzaamheden. Voor grote werken (meer dan 20 meter) worden afspraken over het aan- en afmelden van de werkzaamheden in de vergunning opgenomen.
2. Registratie vindt plaats op een zogenaamd straatbriefje in viervoud door het nutsbedrijf. Aan het einde van de werkzaamheden wordt door de aanvrager de soort verharding, de oppervlakte, de lengtesleuf of het aantal lasgaten op het straatbriefje ingevuld. Het witte, roze en blauwe formulier wordt binnen 30 dagen opgestuurd naar de gemeente. Het gele formulier is bestemd voor de administratie van het nutsbedrijf.

Artikel 14b Procedure registratie en melding werkzaamheden (Midden-Delfland)

1. Het nutsbedrijf meldt telefonisch of per e-mail ten minste drie werkdagen voor aanvang van het werk aan de gemeente de datum van aanvang en de tijdsduur van de werkzaamheden.
2. Registratie vindt plaats op een zogenaamd straatbriefje in viervoud door het nutsbedrijf. Aan het einde van de werkzaamheden wordt door de aanvrager de soort verharding, de oppervlakte, de lengtesleuf of het aantal lasgaten op het straatbriefje ingevuld. Het witte, roze en blauwe formulier worden binnen 30 dagen opgestuurd naar de gemeente. Het gele formulier is bestemd voor de administratie van het nutsbedrijf.

Artikel 14c Procedure registratie en melding werkzaamheden (beide gemeenten)

1. Het nutsbedrijf meldt telefonisch de beëindiging van de werkzaamheden. Tot veertien dagen na de beëindiging van het werk heeft de gemeente de mogelijkheid het geleverde werk te schouwen. Ingeval er gebreken aan het wegdek ontstaan binnen de genoemde periode dient het nutsbedrijf deze gebreken te herstellen. Bij onverwachte reparatiewerkzaamheden (storingen) of calamiteiten (lekkages van transportleidingen) meldt het nutsbedrijf deze werkzaamheden zo spoedig mogelijk bij de gemeente door middel van de afgifte van ingevulde straatbriefjes.
2. De onderhoudstermijn gaat in na inlevering van het volledig ingevulde straatbriefje bij de administratie van de gemeente. Onder de onderhoudstermijn wordt verstaan het gedurende één jaar onderhouden van de herstelde sleuven c.q. lasgaten.
3. Indien de gemeente de herstraatwerkzaamheden uitvoert is lid 2 niet van toepassing.
4. Als de nutsbedrijven gezamenlijke werkzaamheden uitvoeren dan vullen de bedrijven het straatbriefje in met een evenredig deel van de totale hoeveelheden. Deze verdeling vindt plaats op basis van de lengte van de gezamenlijke sleuf, niet op de breedte. Ook bij projectmatige werkzaamheden dient een straatbriefje te worden ingeleverd.

Artikel 15 Bouwstoffen

1. Het nutsbedrijf draagt zorg voor de uit het werk komende bouwstoffen, waaronder wordt verstaan alle wegverhardingsmaterialen inclusief fundering, tenzij artikel 9 van toepassing is. Verlies, vermissing of beschadiging van deze bouwstoffen is voor haar rekening tot veertien dagen na inlevering van het geheel ingevulde straatbriefje bij de administratie van de gemeente. Uitkomende grond wordt niet gerekend tot de bouwstoffen als bedoeld in dit artikel.
2. De door de gemeente voor haar niet van waarde verklaarde oude bouwstoffen worden eigendom van het nutsbedrijf en moeten worden afgevoerd.

3. Deze voorwaarden laten onverlet de eventuele verantwoordelijkheid van de gemeente en/of nutsbedrijf voortvloeiende uit (dwingende) wettelijke bepalingen, in het bijzonder de bepalingen uit de milieuwetgeving.

Artikel 16 Maatregelen voor werkzaamheden in de nabijheid van te handhaven beplantingen

1. Gemeente en nutsbedrijf komen overeen welke maatregelen worden genomen om schade aan te handhaven beplanting te beperken en welke te handhaven beplanting als waardevol wordt beschouwd.
2. Bij waardevolle beplanting dient graven in de wortelzone te worden voorkomen. Indien voor nieuwe leidingen een tracé buiten de wortelzone niet mogelijk is, dient de wortelzone te worden gepasseerd door het boren van mantelbuizen onder de wortelzone.
3. Van te handhaven beplanting mogen wortels dikker dan 25 mm in diameter niet worden verwijderd. Ontgraven wortels dienen te worden beschermd tegen uitdrogen, vorst en beschadiging.
4. Ontgravingen binnen de wortelzone van te handhaven beplanting dienen zo snel mogelijk te worden aangevuld.
5. Bij het verlagen van de grondwaterstand binnen de wortelzone van te handhaven beplanting in het groeiseizoen (april tot december) dient de beplanting zonodig van water te worden voorzien. Hiervoor dient zo mogelijk oppervlaktewater met voldoende zuurstof te worden gebruikt.
6. Het inrichten van werkterrein binnen de wortelzone van te handhaven beplantingen is in principe niet toegestaan.

Artikel 17 Uitvoering verkeersmaatregelen

1. De verkeersmaatregelen worden uitgevoerd conform publicatie CROW, door of in opdracht van het nutsbedrijf, tenzij artikel 9 van toepassing is of indien anders wordt overeengekomen.
2. Het nutsbedrijf draagt zorg voor de bereikbaarheid van woningen, winkels, openbare gebouwen e.d. voor (minder valide) voetgangers. In overleg met de betrokkenen kan aan de mate van bereikbaarheid nader inhoud worden gegeven.
3. Het nutsbedrijf draagt zorg voor een doorgang voor het fietsverkeer en de voetgangers of in overleg met de gemeente voor een omleiding.
4. Het nutsbedrijf houdt het gemotoriseerd bestemmingsverkeer naar woningen, winkels, bedrijven, bouwwerken, landerijen etc. in overleg met de betrokkenen zoveel mogelijk in stand. Indien met de betrokkenen geen overeenstemming kan worden bereikt over de beperking van de bereikbaarheid, treedt het nutsbedrijf tijdig in overleg met de gemeente.
5. Het nutsbedrijf draagt zorg voor de bereikbaarheid door de hulpdiensten en de reinigingsdienst.

Artikel 18 Grondwerk

Ontgraven sleuven

1. Bij alle ontgravingwerkzaamheden is het nodig de uitkomende grond steeds organoleptisch te beoordelen op eventueel milieuonvriendelijke stoffen. In voorkomende gevallen waar gerede twijfel bestaat over de grond en grondwaterkwaliteit van het zand of de grond, heeft het nutsbedrijf de verplichting daarvan onverwijld bij de gemeente melding te maken en direct in

overleg te treden. Teelaarde en zand dienen elk gescheiden te worden ontgraven van overige grondsoorten.

Aanvullen sleuven

2. Bij het aanvullen van sleuven dienen de grondsoorten te worden aangebracht in de oorspronkelijke lagen. De dikten van de teelaarde- en zandlagen dienen gelijk te zijn aan de oorspronkelijke laagdikten.
3. De werkzaamheden dienen zo mogelijk te worden uitgevoerd in een droge sleuf.
4. Indien voor het onttrekken van grondwater een vergunning of melding vereist is, draagt het nutsbedrijf zorg voor de verkrijging daarvan. Het nutsbedrijf draagt de kosten voor het verkrijgen en voldoen aan de bepalingen ervan.
5. Afhankelijk van de uitvoeringswijze en omstandigheden levert het nutsbedrijf in voorkomende gevallen zand dat moet voldoen aan de gestelde eisen in de Standaard RAW of andere goedgekeurde grond bij of voert overblijvende grond af. In geval van levering, dient te allen tijde een bewijs van herkomst te worden overlegd.
6. Indien bij de uitvoering blijkt dat de uitkomende grond niet voor aanvulling geschikt is kan niet dan na overleg, van het nutsbedrijf worden verlangd dat andere grond wordt geleverd tenzij dit alsnog wordt overeengekomen en afzonderlijk wordt verrekend.

Verdichten aanvullingen

7. Alle aanvullingen dienen laagsgewijs te worden verdicht.
8. De verdichting van de aanvulling dient zodanig te geschieden dat de oorspronkelijke dichtheid zo goed mogelijk wordt benaderd.
9. De dichtheid van de aanvullingen onder verhardingen mag na verdichten niet meer dan 3% afwijken van de oorspronkelijke dichtheid, zoals deze op korte afstand naast de sleuf wordt aangetroffen.
10. Van zand dat in aanvulling onder verhardingen is verwerkt, moet de verdichtingsgraad ten minste:
 - 98% bedragen voor het zandbed van rijbanen en voet- en fietspaden op zandgrond en van rijbanen op kleiondergrond;
 - 97% bedragen voor het zandbed van rijbanen op veenondergrond en voet- en fietspaden op kleiondergrond;
 - 96% bedragen voor het zandbed van voet- en fietspaden op veenondergrond.

Om deze verdichtingsgraad te halen, dient onder rijbanen ten minste 50cm, onder fietspaden ten minste 40cm en onder trottoirs 30cm zand in het zandbed aanwezig te zijn. Op plaatsen waar deze criteria niet voldoende worden geacht kan niet dan na overleg van het nutsbedrijf worden verlangd dat een grotere laagdikte wordt aangebracht tenzij dit alsnog wordt overeengekomen en afzonderlijk wordt verrekend.

11. Uit praktische overwegingen mag de controle tijdens de uitvoering bij voorkeur gedaan worden met behulp van een handsondeerapparaat, mits de conuswaarde wordt gerelateerd aan een voor de te verdichten sleufaanvulling representatief proefvlak. In tweede instantie is een controle met behulp van een nucleair meetapparaat ook toegestaan (proef 4.6 uit de RAW). De voorgeschreven verdichtingsgraad valt onder de kwaliteitsborging van het nutsbedrijf.

12. Grond die in aanvulling is verwerkt in beplantingsvlakken of onder gras op een diepte van minder dan 0,80m mag na verdichten een conuswaarde hebben van maximaal 2,0N/mm².
13. Bij verdichten van grond in beplantingsvakken of onder gras mag geen verkleding of structuurbederf optreden.
14. Teelaarde dient niet te worden verdicht.

Artikel 19 Verharding

1. Opgenomen straatwerk dient te worden aangebracht in het oorspronkelijke verband.
2. Bij te leveren bouwstoffen dienen in afmetingen, kwaliteit en kleur zoveel mogelijk overeen te komen met de aanwezige bouwstoffen.
3. Rijbaanbestratingen van straatklinkers en betonstraatstenen dienen te worden afgetrild en afgestrooid met staatzand of brekerzand. Bestratingen van straatklinkers dienen te worden ingewassen.
4. Het lengte- en dwarsprofiel van de verharding moet, wellicht met enige overhoogte om geringe klink op te vangen, overeenkomen met de oorspronkelijke hoogteligging.
5. Het herstel van asfalt van openbare wegen wordt bij grote werken uitgevoerd door het nutsbedrijf. Het herstel van kleine werken wordt uitgevoerd door de gemeente. De sleuf dient in eerste instantie met klinkers door het nutsbedrijf dichtgestraat te worden; eerder uitgekomen funderingsmateriaal dient te worden teruggebracht. Onderhoud aan de dichtgeblokte sleuf zal voor maximaal een half jaar op kosten van het nutsbedrijf plaatsvinden. In de vergunning worden de verrekenprijzen opgenomen. Over deze verrekenprijzen zal vooraf worden overlegd. De werkzaamheden zullen op basis van nacalculatie worden afgerekend.

Artikel 20 Ongebonden fundering

1. Opgenomen ongebonden fundering dient opnieuw te worden aangebracht en aangevuld met gelijkwaardige bouwstoffen tot de oorspronkelijke laagdikte tenzij anders wordt overeengekomen.

Artikel 21 Maatregelen voor werkzaamheden in groenvoorzieningen

1. Gras in gazons dient in dunne zoden te worden verwijderd. De zoden moeten met begroeide kanten tegen elkaar worden opgeslagen, zo nodig vochtig gehouden worden en zo spoedig mogelijk weer aangebracht. Na aanbrengen moeten de zoden worden aangedrukt, aangedrukt met teelaarde, bemest en zo nodig water gegeven, tenzij anders wordt overeengekomen.
2. Gras in bermen en overig landschappelijk gras frezen. Na het aanvullen van de sleuven opnieuw gras van zoveel mogelijk overeenkomstige rassen inzaaien.
3. Beplanting mag niet worden opgenomen of verwijderd dan na instemming van de gemeente. Opgenomen beplanting dient te worden ingekuild, zo spoedig mogelijk weer te worden teruggezet, zo nodig voor het terugzetten inkorten en zo nodig water geven.
4. Teruggezette beplanting dient te worden ingeboet in het plantseizoen.

Artikel 22 Beschikbaarheid tracé

1. De gemeente zorgt ervoor dat het nutsbedrijf kan beschikken over het tracé.

Artikel 23 Verwijderen leidingen

1. Leidingen die door het nutsbedrijf buiten bedrijf worden gesteld dienen verwijderd te worden, tenzij anders wordt overeengekomen.

Artikel 24 Bodemverontreiniging

1. Indien in het werk bodemverontreiniging wordt geconstateerd, dient het nutsbedrijf dit direct aan de gemeente te melden en maatregelen te treffen ter voorkoming van uitbreiding van de verontreiniging als ook schade aan persoon, goed en milieu.
2. Ter vaststelling van de mate van verontreiniging zal nader overleg dienen plaats te vinden tussen het nutsbedrijf en de gemeente. Tevens dienen afspraken te worden gemaakt omtrent de te nemen maatregelen.

HOOFDSTUK IV – GRONDSLAGEN VAN TARIEVEN VOOR HET HERSTEL VAN SCHADE AAN ELEMENTENVERHARDING

Artikel 25 Algemeen

1. Het nutsbedrijf is gehouden tot het vergoeden van alle schaden, geleden en te lijden door de gemeente, voortvloeiende uit de door het nutsbedrijf uit te voeren werken aan leidingen.
2. De berekening van de vergoeding van de schade is gebaseerd op vier voor betrokken partijen optredende kostensoorten:
 1. Uitvoeringskosten
 2. Onderhoudskosten
 3. Degeneratiekosten
 4. Beheerkosten
3. De normen en tarieven dienen te leiden tot dekking van in redelijkheid gemaakte en nog te maken kosten.

Artikel 26 Uitvoeringskosten

1. Voor de berekening van de vergoedingen van de uitvoeringskosten wordt voor ongefundeerde elementenverharding de berekeningswijze in dit artikel omschreven.
2. Bij de berekening van de uitvoeringskosten zullen de navolgende normen gehanteerd.
- 2.1 Voor het schoonmaken, aanbrengen, inwassen en aftrillen van de straatstenen en betontegels, inclusief verwerken en verdichten zand en opruimen, geldt een norm van (uitgedrukt in mensuurloon (mu)):

- bestrating	0 – 15m ²	0,51mu/m ²
- bestrating	meer dan 15m ²	0,41mu/m ²
- betontegels	0 – 15m ²	0,41mu/m ²
- betontegels	meer dan 15m ²	0,31mu/m ²

Voor het aanbrengen van opsluitingen, inclusief verwerken en verdichten zand en opruimen, een norm van:

- trottoirbanden	0,22mu/m1
- opsluitbanden	0,17mu/m1

- 2.2 De ploeguurkosten worden als volgt berekend:

- straatmaker I, functiegroep D	€	 / uur
- opperman/straatmaker II, functiegroep B	€	 / uur
- vervoermiddel en materieel	€	 / uur
- algemene kosten, winst en risico 12 %	€	 / uur
	€	 / uur
= = = = =		

Een ploeg wordt gerekend te bestaan uit twee mensen. De mensuurkosten (mu) bestaan uit de ploeguurkosten gedeeld door twee.

- 2.3 De kosten voor het straatwerk zullen per m² (c.q. m¹ waar het banden betreft) worden berekend door de op het werk betrekking hebbende kosten van de navolgende kostensoorten te sommeren:

- A = kostprijs per mensuur (zie lid 2.2).
B = bouwstofkosten straatzand per m², franco werk, los gestort.
C = bouwstofkosten betonstraatstenen c.q. straatklinkers, per m², franco werk.
D = bouwstofkosten betontegels, per m², franco werk.

- 2.4 De genoemde prijsopbouw is "all in" en exclusief omzetbelasting.

- 2.5 Bij de bepaling van de sleufbreedte worden de volgende veronderstellingen gehanteerd:

- bij bestratingen in halfsteensverband en keperverband: gemiddeld opgebroken breedte vermeerderd met 0,10m;
- bij betontegels, doorlopende voegen dwars op de sleufrichting: gemiddeld opgebroken breedte vermeerderd met 0,15m;
- bij betontegels, doorlopende voegen in richting sleuf: gemiddeld opgebroken breedte.

Bij lasgaten geldt de vermeerdering van de breedte in alle richtingen.

3. Indien het nutsbedrijf en de gemeente overeenkomen dat het nutsbedrijf zelf het herstel van de schade uitvoert, worden de uitvoeringskosten niet in rekening gebracht.
4. De kosten genoemd in dit artikel zullen jaarlijks worden bijgesteld ten behoeve van de verrekening in verband met wijzigingen van lonen en sociale lasten. Hiervoor wordt aangehouden het prijsindexcijfer 'Normlonen voor de Grond-, Water- en Wegenbouw' zoals gepubliceerd door de Stichting C.R.O.W. De bijstelling van de verschillende materiaal- en materieelprijzen vindt plaats op basis van het prijsindexcijfer voor de wegenbouw: "aanleg van wegen met open verharding". Dit indexcijfer wordt jaarlijks gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

De bijstelling van beide kostencategorieën zal eens per jaar, eind februari, plaatsvinden en middels een schrijven aan het nutsbedrijf kenbaar worden gemaakt. Het tarief zal gelden voor de duur van twaalf maanden van 1 maart tot eind februari van het volgend jaar

Artikel 27 Onderhoudskosten

1. Voor de kosten verbonden aan het onderhouden gedurende het eerste jaar wordt een percentage van de, conform de in de "Algemene Voorwaarden" beschreven methode, berekende uitvoeringskosten in rekening gebracht.
2. Voor onderhoudskosten gelden de onderstaande percentages van de uitvoeringskosten, tenzij anders wordt overeengekomen. Deze percentages zijn enerzijds tot stand gekomen op basis van de uitgangspunten zoals in de toelichting vermeld en anderzijds op basis van de gemiddelde percentages van de door samenvoeging gevormde nieuwe gemeenten.

	Gemeente Westland	Gemeente Midden-Delfland
Tegels – lasgat (0-15 m ²)	10,2 %	15,0 %
Klinkers – lasgat (0-15 m ²)	14,4 %	20,0 %
Tegels – sleuf (> 15 m ²)	10,2 %	15,0 %
Klinkers – sleuf (> 15 m ²)	14,4 %	20,0 %

3. Indien het nutsbedrijf en de gemeente overeenkomen dat het nutsbedrijf zelf het herstellende onderhoudt, worden de onderhoudskosten niet in rekening gebracht.

De uitvoeringskosten, waaraan de onderhoudskosten in deze 'Algemene Voorwaarden' zijn gekoppeld, worden berekend conform artikel 26 van de 'Algemene Voorwaarden'.

Artikel 28 Degeneratiekosten

1. Door het uitvoeren van graafwerkzaamheden ten behoeve van het leggen van leidingen onder verhardingsconstructies ontstaat schade die leidt tot degeneratie van het verhardingsoppervlak. Door het nutsbedrijf wordt aan de gemeente een vergoeding betaald voor het veroorzaken van deze schade. De vergoedingen, die ter compensatie van deze schade worden betaald, worden degeneratiekosten genoemd.
2. De degeneratiekosten worden berekend met een daartoe ontwikkelde formule, waarin op basis van de levensduurverkortings tengevolge van degeneratie de kosten per strekkende meter sleuf c.q. per lasgat worden berekend op basis van de vernieuwingskosten aan het einde van de levensduur van de verhardingsconstructie.
De resultaten van de uitgevoerde berekeningen worden uitgedrukt in een percentage van de uitvoeringskosten conform onderstaande tabel. In de degeneratiekosten zijn alle kosten met betrekking tot de vernieuwing van de bestrating en de bijkomende kosten opgenomen.
3. De degeneratiekosten worden uitgedrukt in een percentage van de uitvoeringskosten per m². De degeneratiekosten voor een langssleuf, op basis van een oppervlakenorm groter dan 15 m², worden berekend als percentage (afhankelijk van de soort bestrating en het type ondergrond) van de uitvoeringskosten maal het aantal strekkende meters sleuf. De degeneratiekosten voor een lasgat, op basis van een oppervlakenorm kleiner dan of gelijk aan 15 m², worden berekend als percentage (afhankelijk van de soort bestrating en het type ondergrond) van de uitvoeringskosten per stuks lasgat.

De uitvoeringskosten, waaraan de degeneratiekosten in deze "Algemene Voorwaarden" zijn gekoppeld, worden berekend conform artikel 26 van de "Algemene Voorwaarden".

	Gemeente Westland	Gemeente Midden-Delfland
Tegels – lasgat (0-15 m ²)	24,5 %	47,7 %
Klinkers – lasgat (0-15 m ²)	91,3 %	132,8 %
Tegels – sleuf (> 15 m ²)	22,9 %	53,7 %
Klinkers – sleuf (> 15 m ²)	42,9 %	66,4 %

Deze percentages zijn enerzijds tot stand gekomen op basis van de uitgangspunten zoals in de toelichting vermeld en anderzijds op basis van de gemiddelde percentages van de door samenvoeging gevormde nieuwe gemeenten. Het op deze wijze berekende bedrag geldt als vergoeding voor de degeneratie per strekkende meter sleuf c.q. per lasgat.

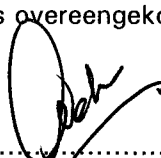
4. Voor het berekenen van de degeneratiekosten is, net als bij de in artikel 27 bepaalde onderhoudskosten, de verdelingsfactor van de verfijningsregeling bodemgesteldheid, zoals die in de Financiële Verhoudingswet 1984 is vastgelegd, van kracht.

Artikel 29 Beheerkosten

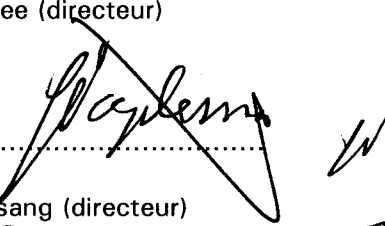
1. Het nutsbedrijf is gehouden tot het vergoeden van de kosten van extra werkzaamheden welke de gemeente moet verrichten in verband met de vergunningverlening dan wel het verlenen van toestemming.
2. Deze vergoeding wordt berekend in de vorm van een toeslagpercentage en bedraagt 8% - 15% van de uitvoeringskosten, zoals berekend conform artikel 26, de leden 2.1 tot en met 2.5, ongeacht of de uitvoering van het herstel is gedaan door nutsbedrijf of de gemeente. Het percentage beheerkosten wordt berekend over de uitvoeringskosten. Ook deze percentages zijn enerzijds tot stand gekomen op basis van de uitgangspunten zoals in de toelichting vermeld en anderzijds op basis van de gemiddelde percentages van de door samenvoeging gevormde nieuwe gemeenten.

	Gemeente Westland	Gemeente Midden-Delfland
Tegels – lasgat (0-15 m ²)	10,0 %	9,7 %
Klinkers – lasgat (0-15 m ²)	10,0 %	9,8 %
Tegels – sleuf (> 15 m ²)	10,0 %	9,7 %
Klinkers – sleuf (> 15 m ²)	9,9 %	9,8 %

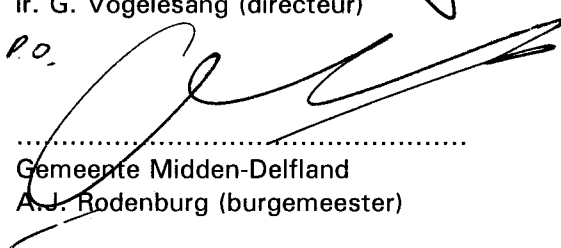
Aldus overeengekomen en in tweevoud opgemaakt en ondertekend te:

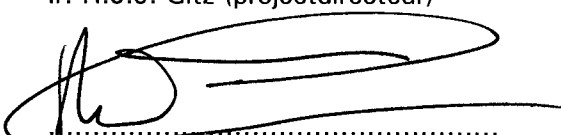
 CAIW Netwerken B.V.
 Ing. A. Verbree (directeur)

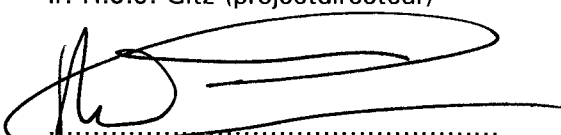
 Evides N.V.
 ir. G. Vogelesang (directeur)

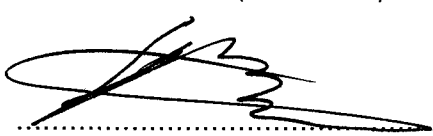
 Gemeente Midden-Delfland
 A.J. Rodenburg (burgemeester)

 OCAP CO₂ V.O.F.
 Ir. H.J.J. Gitz (projectdirecteur)

 Gemeente Westland
 B. van der Zwan (wethouder)

 Westland Energie Infrastructuur B.V.
 ing. F.P. Binnekamp MBA (directeur)

Bijlagen:

- A. Toelichting algemene bepalingen
- B. Toelichting technische bepalingen
- C. Toelichting grondslagen van de tarieven voor het herstel van schade aan elementenverharding
- D. Toelichting rekenvoorbeelden
- E. Vergoeding voor herstel, onderhoud, degeneratie en beheer voor het jaar 2006
- F. Profielen Westland en Midden-Delfland
- G. Adressen, e-mailadressen en telefoonnummers voor melding werkzaamheden

BIJLAGE A - TOELICHTING ALGEMENE BEPALINGEN

Toelichting artikel 2

Reikwijdte

1. Reconstructiewerkzaamheden in opdracht van de gemeente

Bij reconstructiewerkzaamheden in opdracht van de gemeente vindt geen verrekening plaats. Er dient echter wel een stratenbriefje ingevuld te worden. Bij het vak "opmerkingen" kan de tekst "geen verrekeningen wegens reconstructie" vermeld worden.

2. Werkzaamheden in bouwstraten

Bij werkzaamheden in bouwstraten in nieuwbouwwijken vindt geen verrekening plaats. Er dient echter wel een stratenbriefje ingevuld te worden. Bij het vak "opmerkingen" kan de tekst "geen verrekeningen wegens bouwstraat" vermeld worden.

3. Werkzaamheden waarbij het tracé min of meer samenvalt met het tracé van een te renoveren riolering

Bij werkzaamheden, waar het tracé samenvalt met het tracé van een te renoveren riolering vindt geen verrekeningen plaats. Er dient echter wel een stratenbriefje ingevuld te worden. Bij het vak "opmerkingen" kan de tekst "geen verrekening wegens reconstructie" vermeld worden.

BIJLAGE B - TOELICHTING TECHNISCHE BEPALINGEN

Toelichting artikel 12 Plaatsbepaling

In de normbladen zijn maten voor leidingstroken gegeven die veelal ruimer zijn dan de plaatselijke omstandigheden toelaten. In de tekst zijn maten genoemd die als minimum zijn te beschouwen. Plaatselijk kunnen andere maten worden afgesproken. Overigens gelden deze minimum streefmaten niet voor midden- en hoogspannings-elektriciteitskabels alsmede niet voor gas- en watertransportleidingen.

Toelichting artikel 16 Maatregelen voor werkzaamheden in de nabijheid van te handhaven beplanting

In de tekst is afgezien van voorschriften, indien bestaande leidingen liggen ter plaatse van te handhaven waardevolle beplanting. In de meeste gevallen is op termijn het laten vervallen van de leidingen de aangewezen oplossing. De leidingen worden dan vervangen door leidingen buiten de wortelzone.

De gekozen maat van 25mm is gebaseerd op aanbevelingen van de Boomstichting.

Toelichting artikel 18 Grondwerk

Centraal in de "Algemene Voorwaarden" staat de verdichting van de sleufoanvullingen. De verdichting is bepalend voor de mate van onderhoud en degeneratie. Bij enigszins verdichten wordt reeds een verdichtingsgraad van 95% van de maximale dichtheid bij optimaal vochtgehalte gehaald. Onder bestaande verharding is de verdichtingsgraad vrijwel 100% of hoger.

Dit percentage is mede afhankelijk van de dikte van het aanwezige zandbed en de aanwezige ondergrond, ofwel de bestaande klankbodem. Vanwege deze uitgangspunten en in overeenstemming met de berekening van de levensduurverkortung bij degeneratie is in de eisen een variatie in verdichtingsgraden aangebracht. Het probleem is om de verdichtingsgraad van de aanvullingen zoveel te verhogen, dat het verschil in verdichtingsgraad, met de niet geroerde grond naast de sleuven beperkt blijft.

Overeenkomstig de Standaard RAW bepalingen kan de verdichting op meerdere wijzen worden bepaald. In verband met de beperkte ruimte in een sleuf en de snelheid waarmee de resultaten van de metingen beschikbaar moeten zijn kan in eerste instantie aanvullend het handsondeerapparaat worden gebruikt. Voor het controleren van de verdichtingsgraad wordt daarbij gebruik gemaakt van de zogenaamde gradiënt of helling van de conusweerstand met de diepte. Voor Nederlandse zanden bestaat een globaal semi-logaritmisch verband tussen verdichtingsgraad en de helling van de conusweerstand. Het verband is echter beperkt van toepassing en is eveneens afhankelijk van de conusdiameter en de proefomstandigheden. Uit dien hoofde is er geen eis voor conuswaarden voor het zand in de zandbedden geformuleerd.

Indien de verdichtingscontrole plaats vindt door meting van de conusweerstand en daaraan geen nadere eisen worden gesteld, moet de conusweerstand van het aangebrachte en verdichte zand tenminste overeenkomen met de geregistreeerde conusweerstand bij opneming voorafgaand aan de werkzaamheden of zoals vastgesteld bij een proefvak. Voor een directe, onderlinge vergelijking van de mate van verdichting kan een conusweerstandmeting goed voldoen.

De maximale conuswaarde, genoemd voor beplantingsvakken of onder gras, heeft te maken met de mogelijkheid voor wortels om te groeien in verdichte grond. De waarde is bepaald voor een sondeerapparaat met een conusoppervlak van 100mm² en een tophoek van 60 graden.

In tweede instantie mag ook gebruik gemaakt worden van een nucleair meetapparaat. Een geldige ijkbrief van het nucleair meetapparaat dient op het werk aanwezig te zijn.

Per project bepalen de toezichthouder van de gemeente en de directievoerder namens het nutsbedrijf dan wel zijn gemachtigde (b.v. de uitvoerder van het werk), vooraf door middel van welke beproeving de verdichting gemeten wordt.

Toelichting artikel 19 Grondverbetering

In artikel 18, lid 6 en 10 zijn enkele aanpassingen omtrent grondverbetering opgenomen.

De strekking van dit artikel is dat nutsbedrijven bij werkzaamheden in eerdere tracés op eigen kosten sleuven en lasgaten onder een wegfundering aanvullen met zand en uitkomende grond afvoeren. Een en ander dient in overleg met de gemeente te worden bepaald. In een geval dat een nutsbedrijf een nieuwbouwtracé krijgt aangewezen waar de gemeente grondverbetering wenst in verband met de slechte grond, is het redelijk dat deze kosten ten laste van de gemeente komen. Een en ander dient in overleg met de gemeente bepaald te worden.

Toelichting artikel 21 Groenvoorziening

Het verwijderen van gras in zoden is met name bedoeld voor smalle sleuven in siergazons. Voor bredere sleuven of minder kwetsbare grasoppervlakken kan gekozen worden voor frezen en opnieuw inzaaien. Voor het geval de groenvoorzieningen niet worden beheerd door de gemeente, rust op de gemeente de verantwoordelijkheid om tijdig de beheerder in te schakelen.

BIJLAGE C - TOELICHTING GRONDSLAGEN VAN DE TARIEVEN VOOR HET HERSTEL VAN SCHADE AAN ELEMENTENVERHARDING

Toelichting artikel 24 Algemeen

1. De eventuele schadevergoeding met betrekking tot andere dan ongefundeerde elementenverhardingen alsmede tot de openbare weg behorende voorwerpen, vallen buiten het bereik van de "Algemene Voorwaarden".
2. De financiële gevolgen kunnen in vier hoofdgroepen worden ondergebracht:
 - 2.1 De kosten die gemaakt moeten worden voor het directe herstel van deze schade worden "Uitvoeringskosten" genoemd. (zie toelichting artikel 26).
 - 2.2 De kosten die gemaakt moeten worden voor het onderhouden van de herstellende sleuven c.q. lasgaten gedurende één jaar worden na oplevering worden "Onderhoudskosten" genoemd (zie toelichting artikel 27).
 - 2.3 Tengevolge van de werkzaamheden van het nutsbedrijf kan ook na het eerste jaar een meer blijvende schade optreden door b.v. nazakkingen, waardoor de exploitatiekosten toenemen of eerder tot nieuwe investeringen als gevolg van de versnelde degeneratie van het wegdek c.s. moet worden overgegaan. De kosten in deze categorie worden "Degeneratiekosten" genoemd (zie toelichting artikel 28).
 - 2.4 De overheid moet als wegbeheerder een aantal werkzaamheden verrichten om het leggen van leidingen mogelijk te maken. De kosten in deze categorie worden "Beheerkosten" genoemd (zie artikel 29).

Toelichting artikel 26 Uitvoeringskosten

1. Uitgangspunt is dat de normen en uurlonen zijn opgesteld zoals een aannemer in de grond-, water- en wegenbouw dit zou doen. Het straatwerk wordt verricht door een straatploeg, bestaande uit een straatmaker en opperman met een bestelauto of kleine vrachtauto die tevens dient voor woon-/werkverkeer en bouwstoffen en klein materiaaltransport.

Op grond van de door de VNG en de nutsbedrijven verzamelde gegevens blijkt in Nederland in de meeste gevallen met twee groepen van oppervlakten te worden volstaan waarbij een omslagpunt van 15m² het meest wordt gehanteerd. Overwegende dat 15m² ongeveer een halve dag productie betekent voor een straatploeg en dat grotere hoeveelheden dan 15m² minder door verplaatsingen worden beïnvloed, is een oppervlak van 15m² gehanteerd als omslagpunt voor de normen bij bestratingen. Iedere omvangsnorm van zeer klein tot groot is hierin zodoende begrepen.

- 2.1 De afkorting "mu" staat voor mensuur. De normen zijn gebaseerd op gemiddelde producties. Verlet ten gevolge van duisternis, regen et cetera zijn in de gemiddelde producties verwerkt. Vorstverlet is niet in de gemiddelde productie opgenomen, omdat het mensuurtarief een opslag bevat te betalen aan een fonds dat verleturen als gevolg van vorst aan de aannemer vergoedt. Vorstverlet is hiermee opgenomen in de tariefstelling en mag als zodanig niet extra worden berekend.

De basisproductie voor herstraatnormen die aan werken smaller dan 2,00m ten grondslag ligt, is circa 70% van de productie bij nieuw werk; voor trottoir- en opsluitbanden is dit 80%. De nieuwwerknormen zijn gebaseerd op algemeen aanvaarde normen zoals deze bij veel wegbeheerders, nutsbedrijven en ingenieursbureaus worden gehanteerd.

Voor straatwerk voor kleinwerk, in hoeveelheden van 0 tot 15m² per locatie, is een hogere norm gerekend. Er is een toeslag gerekend van een halfuur productieverlies per locatie van gemiddelde grootte. De gemiddelde grootte van een locatie is daarbij gesteld om 10m². Voor lasgaten worden de producties voor kleinwerk gehanteerd. Schoonmaken is handmatig kloppen: mechanisch schrappen is niet gerekend. Het verdichten van zand en het afrillen van bestrating is in de normen begrepen.

Onder de norm van bestratingen vallen zowel straatklinkers als betonstraatstenen in de normaal in de handel zijnde formaten. Deze normen worden als rekeneenheden in de "Algemene Voorwaarden" gehanteerd. In de normen is gerekend met een gemiddeld 5% van het te herstellen oppervlak aan sierbestrating. Dit houdt in, dat sierbestrating in de omvang van 0% tot 10% van het te herstellen oppervlak onder het normale straatwerkstarief valt. Is het gedeelte aan sierbestrating groter dan 10%, dan kunnen voor het gehele werk en niet alleen voor een onderdeel, andere normen van tevoren worden overeengekomen.

- 2.2 De urenlonen van straatmaker en opperman worden ontleend aan de Normlonen voor de Grond-, Water en Wegenbouw zoals gepubliceerd door de C.R.O.W. In urenlonen zijn inbegrepen: garantieweekloon, prestatietoeslag, reizen, vakantierechten, werkgeversaandeel sociale premies, 1% wettig verzuim, onbelaste vergoedingen (kledinggeld, gereedchapsgeld). Reiskosten zijn niet in het uurloon begrepen, omdat het vervoermiddel apart in de verrekening is opgenomen. De premie voor uitkering bij vorstverlet is in het uurloon begrepen.

De uurkosten van het vervoermiddel worden berekend door de jaarkosten inclusief brandstof te delen door het aantal werkbare uren per jaar. Voor het vervoermiddel wordt uitgegaan van een bestelauto met dubbele cabine en open laadbak voorzien van een dieselmotor bij 25.000km per jaar. Berekeningen van de jaarkosten worden gepubliceerd door EVO. De kosten van verdichtingsapparatuur en overig gereedschap worden geteld bij de jaarkosten van het vervoermiddel. Hiervoor kan een toeslagpercentage worden genomen van 10%.

De urenlonen van straatmaker en opperman en de uurkosten van het vervoermiddel worden verhoogd met een percentage voor de kosten van begeleiding door de aannemer, algemene kosten en winst en risico. Het percentage van 12% is een algemeen aanvaard gemiddelde.

Bepalend is de mate van begeleiding in verhouding tot de uitvoeringskosten. Dit houdt in, dat de daadwerkelijke kosten van begeleiding variabel zijn en het percentage kan variëren van 5% tot 20%, afhankelijk van de plaatselijke situatie. Deze afwijking moet echter aantoonbaar zijn. Bij grotere werken met weinig begeleiding kan een lager percentage worden gehanteerd; kleine werken met veel begeleiding vragen een hoger percentage. De kosten van toezicht en begeleiding door de gemeente worden verrekend onder de beheerkosten.

- 2.3 Niet alleen de loonkosten kunnen regionaal of plaatselijk verschillend zijn, maar ook de prijzen van bij het te leveren zand en te vervangen betonstraatstenen c.q. straatklinkers of betontegels. Vaststelling en herziening zal steeds moeten plaatsvinden naar het prijspeil op een bepaalde datum.

Zand: Afgezien van het feit dat theoretisch de inhoud van de gelegde leiding eenzelfde hoeveelheid van 5% voor de omvangscategorie groter dan 15 m² en 10% voor de omvangscategorie groter dan 15 m² en 100 mm voldoende is voor de omvangscategorie kleiner of gelijk aan 15 m². De bouwstofkosten voor straatzand zijn voor een los gestorte hoeveelheid.

- 2.4 Bouwstoffen: Wegens tekortkomend, kapot of verloren gegaan materiaal is gerekend op een bij te leveren hoeveelheid van 5% voor de omvangscategorie groter dan 15 m² en 10% voor de omvangscategorie kleiner of gelijk aan 15 m². Daarbij dient in acht te worden genomen dat reeds voor de ingreep in de weg aanwezige kapotte stenen of tegels in het te vervangen percentage zijn inbegrepen. Hiertegen kan

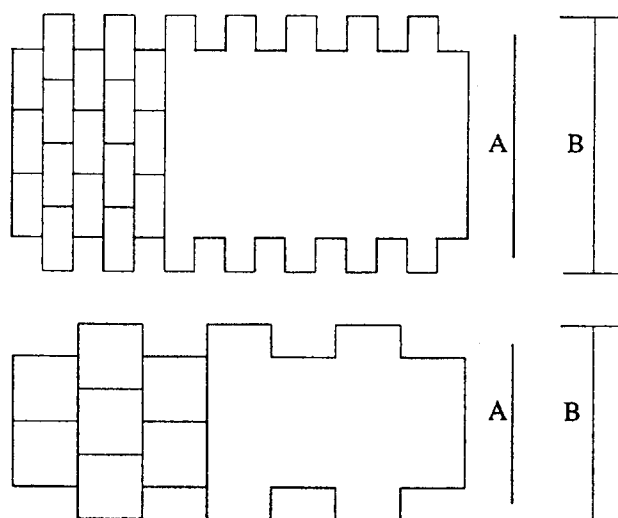
worden aangevoerd dat het onjuist zou zijn het nutsbedrijf hiervoor de kosten te laten betalen.

Daar staat tegenover dat deze stenen in kapotte toestand (nog) geen direct probleem voor de wegbeheerder opleverden. Het probleem ontstaat evenwel bij het opbreken, omdat de stenen of tegels niet opnieuw als een legkaart kunnen worden teruggebracht waardoor gedwongen vervanging (vervroegde investering) ontstaat.

Dit verlies aan bouwstoffen komt ten laste van het nutsbedrijf.

In de praktijk is gebleken dat een percentage van 5% kan worden aangehouden.

- 2.5 Voor het bepalen van de in rekening te brengen sleufbreedte is uitgegaan van de overweging, dat over de sleufrand uitkragende stenen of tegels meestal bij het dichtstraten enige correctie behoeven.

A = gemiddelde sleufbreedte

B = gemiddelde sleufbreedte, vermeerderd met 0,10 m resp. 0,15 m. Nazakkingen over een breedte groter dan het oorspronkelijk opgebroken werk is verdisconteerd bij de degeneratiekosten.

Toelichting artikel 27 Onderhoudskosten

Wordt alleen het onderhoud of het opnieuw aanbrengen en het onderhoud beide uitgevoerd door of namens de gemeente, dan kunnen de in de tekst aangehouden percentages voor onderhoudskosten worden gehanteerd.

Ondergrond grond	zand	klei/leem	slappe grond
Voet-/fietspaden	5%	8%	15%
Rijbanen	8%	12%	20%

Voor het berekening van de onderhoudskosten is de verdelingsfactor van de verfijningsregeling bodemgesteldheid zoals die in de Financiële Verhoudingswet-1984 is vastgelegd, van kracht. In deze regeling staat vermeld dat bepaalde aaneengesloten veen- en kleilagen in de grond als 'slecht' zijn te bestempelen. De verdelingsfactoren hangen samen met de mate van slechtheid van de ondergrond. De factoren 0,00; 0,25; 0,50; 0,75 en 1,00 geven aan dat de ondergrond van de gemeente respectievelijk voor minder dan 50% tussen 50%-60%, 60%-70%, 70%-80% en meer dan 80% uit slechte grond bestaat.

Toelichting artikel 28 Degeneratiekosten

1. Door het uitvoeren van graafwerkzaamheden ten behoeve van het aanbrengen of het herstellen van leidingen wordt blijvende schade aan de wegverharding aangebracht. Onder degeneratie wordt verstaan de achteruitgang in kwaliteit van de wegverharding die leidt tot een geringere maatschappelijke acceptatie en tot klachten over de kwaliteit van de verharding. In de nota Degeneratie, oktober 1989, DHV Raadgevend Ingenieursbureau B.V. staat de gedetailleerde opzet van de formule voor de berekening van degeneratie.

Bestrating – norm meer dan 15 m² - rijbanen

	<i>Degeneratie in percentages van de uitvoeringskosten per m²</i>
<i>Ondergrond langssleuven</i>	
Zand	13 %
3 m zand op slappe grond	29 %
Klei	34 %
Slappe grond	79 %

Bestrating – norm 0-15 m² - rijbanen

	<i>Degeneratie in percentages van de uitvoeringskosten per m²</i>
<i>Ondergrond langssleuven</i>	
Zand	32 %
3 m zand op slappe grond	59 %
Klei	84 %
Slappe grond	158 %

Betontegels – norm meer dan 15 m² – voet- en fietspad

	<i>Degeneratie in percentages van de uitvoeringskosten per m²</i>
<i>Ondergrond langssleuven</i>	
Zand	0 %
3 m zand op slappe grond	0 %
Klei	4 %
Slappe grond	64 %

Bestrating – 0-15 m² – voet- en fietspad

	<i>Degeneratie in percentages van de uitvoeringskosten per m²</i>
<i>Ondergrond langssleuven</i>	
Zand	0 %
3 m zand op slappe grond	0 %
Klei	16 %
Slappe grond	56 %

Toelichting artikel 29 Beheerkosten

De wegbeheerder is verantwoordelijk voor de ruimtelijke ordening van de in beheer zijnde wegen en de ondergrond daarvan.

De te verrichten handelingen kunnen zijn:

- tracévaststelling (inclusief overleg met belanghebbenden);
- coördineren van werk leidingbeheerder met werk van anderen;
- het registreren;
- het verlenen van de vergunning;
- toezicht en controle op veiligheidsmaatregelen, op eventuele verkeersmaatregelen, op voldoen aan voorwaarden en technische eisen tijdens uitvoering en onderhoud;
- administratieve handelingen.

Onder beheerkosten vallen alle kosten die de wegbeheerder moet maken ongeacht of het werk wel of niet tot uitvoering is gekomen en of het wel of niet door de gemeente is uitgevoerd. Beheerkosten die gemaakt zijn voor werken die niet zijn uitgevoerd maar waarvoor wel handeling/coördinatie zijn/is verricht door de gemeente worden niet apart in rekening gebracht.

In onderling overleg is ingeschat welk percentage beheerkosten in de plaatselijke situatie rechtvaardig is. Het percentage is door de gemeente in overleg met het nutsbedrijf na weging vastgesteld op 10% van het tarief voor de uitvoeringskosten.

Als leidraad dient de indeling van het CBS van de gemeenten naar omgevingsadressendichtheid. Het percentage beheerkosten naar deze indeling wordt dan:

- niet stedelijk (omgevingsadressendichtheid van minder dan 500)	8%	-	10%
- weinig stedelijk (omgevingsadressendichtheid van 500 tot 1000)	9%	-	11%
- matig stedelijk (omgevingsadressendichtheid van 1000 tot 1500)	10%	-	13%
- sterk stedelijk (omgevingsadressendichtheid van 1500 tot 2500)	12%	-	15%
- zeer sterk stedelijk (omgevingsadressendichtheid van 2500 of meer)	%	-	%
(geen percentages bekend)			

BIJLAGE D – TOELICHTING REKENVOORBEELDEN

- A. Uitgangspunten, een langssleuf van 0,45 m in een rijbaan met bestrating. Lengte van de sleuf 200 m. Uitvoeringskosten € 17,44 per m². Het betreft de gemeente Westland met een ondergrond bestaande uit de bodemsoorten: slappe grond, klei en 3 meter zand op slappe grond.

Uitvoeringskosten € 17,44 x 0,45 x 200	€	1.569,60
Onderhoudskosten 14,4% van € 1.569,60	€	226,02
Beheerkosten 9,9% x € 1569,60	€	155,39
Degeneratiekosten 42,9% van € 1569,60	€	673,36
<i>Totaal te verrekenen:</i>	€	<i>2.624,37</i>

- B. Uitgangspunten, een lasgat van 5,00m² in een tegelverharding. Uitvoeringskosten € 17,87 per m². Het betreft de Gemeente Midden-Delfland met een slechte ondergrond (slappe grond).

Uitvoeringskosten € 17,87 x 5,00 (m ²)	€	89,35
Onderhoudskosten 15,0 % van € 89,35	€	13,40
Beheerkosten 9,7% x € 89,35	€	8,67
Degeneratiekosten 47,1% x € 17,87	€	8,42
<i>Totaal te verrekenen:</i>	€	<i>119,84</i>

Bij deze raming van kosten wordt ervan uitgegaan dat alle werkzaamheden door de nutsbedrijven aan de gemeente worden overgedragen. Dit zal niet in alle gevallen plaatsvinden, zodat dan slechts een gedeelte van de kosten, bijvoorbeeld voor beheer en degeneratie, worden verrekend.

**BIJLAGE E – VERGOEDING VOOR HERSTEL, ONDERHOUD, DEGENERATIE EN BEHEER VOOR HET
JAAR 2006**

Beheerkosten

	<i>Gemeente Westland</i>	<i>Gemeente Midden-Delfland</i>
Tegels-lasgat (0-15 m ²) per m ²	€ 1,79	€ 1,74
Klinkers-lasgat (0-15 m ²) per m ²	€ 2,27	€ 2,18
Tegels-geul (> 15 m ²) per m ²	€ 1,30	€ 1,26
Klinkers-geul (> 15 m ²) per m ²	€ 1,73	€ 1,67

Degeneratiekosten

	<i>Gemeente Westland</i>	<i>Gemeente Midden-Delfland</i>
Tegels-lasgat (0-15 m ²) per m ²	€ 4,38	€ 8,41
Klinkers-lasgat (0-15 m ²) per m ²	€ 20,74	€ 29,65
Tegels-geul (> 15 m ²) per m ²	€ 2,97	€ 6,97
Klinkers-geul (> 15 m ²) per m ²	€ 7,48	€ 11,36

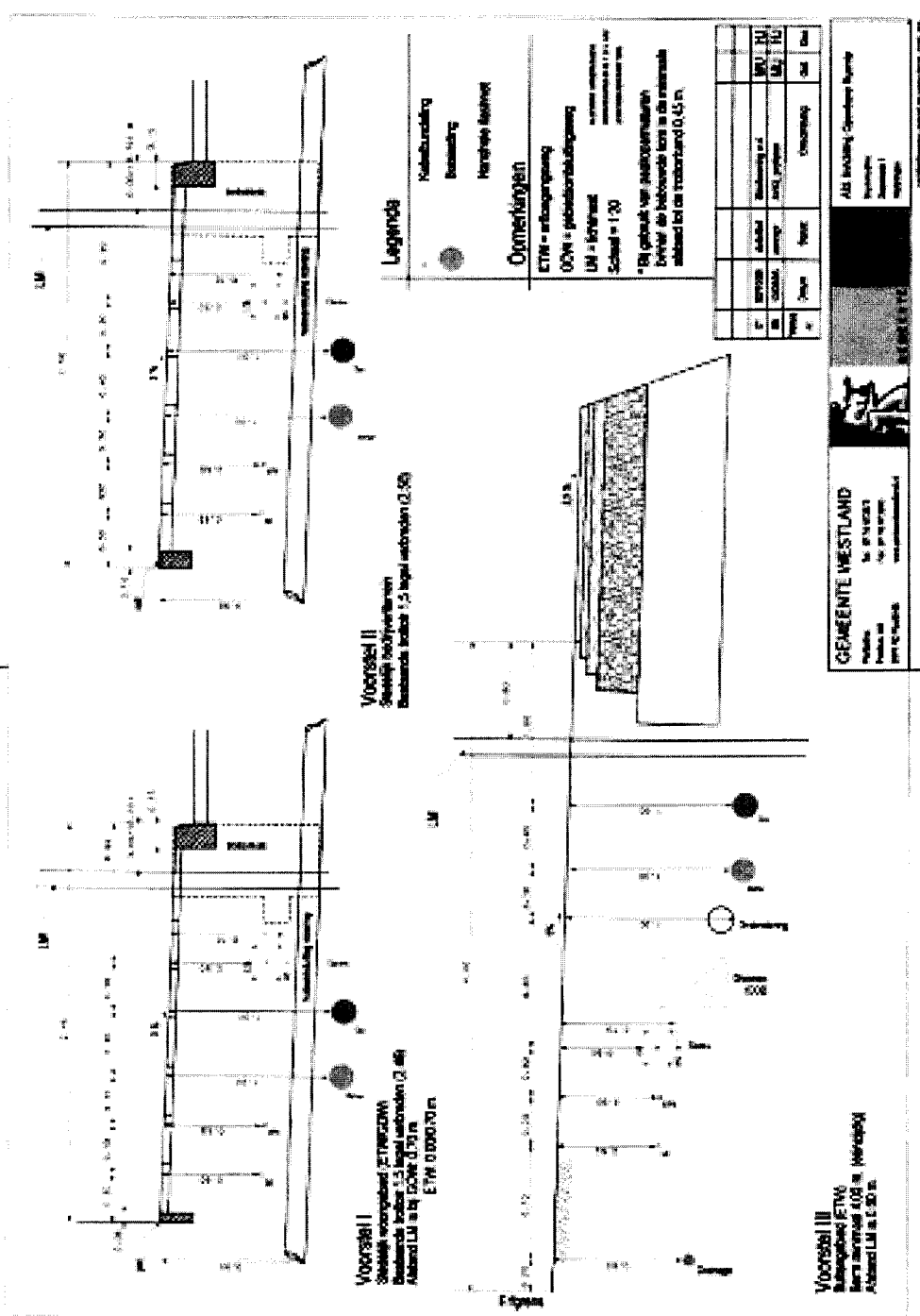
Onderhoudskosten

	<i>Gemeente Westland</i>	<i>Gemeente Midden-Delfland</i>
Tegels-lasgat (0-15 m ²) per m ²	€ 1,82	€ 2,68
Klinkers-lasgat (0-15 m ²) per m ²	€ 3,27	€ 4,47
Tegels-geul (> 15 m ²) per m ²	€ 1,32	€ 1,94
Klinkers-geul (> 15 m ²) per m ²	€ 2,51	€ 3,43

Uitvoeringskosten

	<i>Gemeente Westland</i>	<i>Gemeente Midden-Delfland</i>
Tegels-lasgat (0-15 m ²) per m ²	€ 17,87	€ 17,87
Klinkers-lasgat (0-15 m ²) per m ²	€ 22,72	€ 22,33
Tegels-geul (> 15 m ²) per m ²	€ 12,97	€ 12,97
Klinkers-geul (> 15 m ²) per m ²	€ 17,44	€ 17,12

BIJLAGE F – PROFIELEN WESTLAND EN MIDDEN-DELFLAND

29

**BIJLAGE G – ADRESSEN, E-MAILADRESSEN EN TELEFOONNUMMERS VOOR MELDING
WERKZAAMHEDEN**

Gemeente Westland:
Kabelsenleidingen@gemeentewestland.nl

Gemeente Midden-Delfland:
o-w@middendelfland.nl